

Forum Ecclesiasticum

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum, quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia Sunt, Authoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

Leuren, Peter

Moguntiae, 1720

Quæst. 371. Qualiter quis probandus sit usurarius manifestus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73982](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73982)

replicari, quod propter juramentum quidem debeat solvere, (quippe quod servari potest sine peccato, seu dispendio salutis æternæ ab eo, qui necessitate compulsus usuras promisit, vel dedit) mutuans tamen sine peccato illas recipere nequeat, adeoque nec eas acceptas retinere, & consequenter illas restituere teneatur, non obstante illo juramento, & licitâ datione mutuatarii. Tholos. *L. 3. de usuris. c. 12. n. 7.* Pirh. *h. t. n. 120.* Porro, quod hic notandum, tamen si mutuarius, qui juravit, se non repetiturum usuras, illas repetere intendens prius petere debeat relaxationem juramenti; si tamen hanc non petat, sed Judex ex officio, uti potest, cogat usurarium ad illas restituendas, non est opus relaxatione; quia jurans nihil agit contra juramentum, cum juraverit, se non repetiturum, non autem juravit, se non receptorum usuras, si redderentur. Abb. *in c. tuas. h. t. n. 4.*

3. Resp. Tertio: Mutuatio repetenti usuras obijci potest, quod ipse vel is, cujus est hæres, vel pro quo reperit usuras, vel à se, vel ab aliis acceperit usuras, eisque non restituerit, & sic per talem exceptionem repellit. *c. quia frustra. v. in legem. Barb. ibid. n. 2.* neque valet replicatio mutuatarii petentis sibi reddi usuras, si dicat, se eas non exegisse ab eo, à quo illas repetit, etsi ab aliis exegerit, qui tamen illas non repetunt; nihilominus usurarius contra alium usurarium repetentem à se usuras excipere potest, non tantum de usuris à se extortis, sed & à quibuscumque aliis, & sic audiri allegans jus tertii, idque speciale est in usurariis, & statutum non tam in favorem eorum, quibus usura restituuntur, quam in odium usurarii, ut se ipsum prius purget de usura, quam alium de ea arguat. Pirh. *n. 122.* cum Abb. *in c. quia frustra. num. 4.* Quod si contra usurarium repetentem usuras ab alio usurario excipiat, quod & ipse receperit usuras, & factâ ex officio Judicis publicâ denuntiatione nullus repetat ab eo usuras, præcipi ei potest à Judice, ut usuras restituat saltem pauperibus, alias non liberabitur à peccato, *c. cum tu. h. t.* etsi in hoc casu usurario excipiente contra usurarium repetentem usuras non procedatur, Judex ex officio repulso usurario actore debet compellere usurarium conventum, ad restituendas usuras non isti usurario actori, sed quibus reddi debent ab illo actore extortæ, isque actor tenebitur, postea id ratum habere, quia illius negotium utiliter gestum, & tunc factâ integrâ restitutione audietur actor repetens usuras ab alio usurario. *c. tuas. h. t.* Abb. *in c. quia frustra. n. 4.* Tholos. *l. c. n. 4.* De cætero exceptio contra usurarium repetentem usuras, quod & ipse non restituerit extortas ab aliis, debet proponi ante litem contestationem, cum sit dilatoria ardens actorem ab ingressu litem, nisi ipse prius satisfecerit, *c. quia frustra.* si verò præstita satisfactio fuit admittis ad agendum, contra eum amplius excipi nequit; probari autem debet exceptio etiam proposita ante litem contestationem intra octo dies. Arg. *c. 1. de except. in 6.*

4. Resp. Quarto: Quod, si Clericus repetat usuras non nomine proprio, sed nomine Ecclesiæ suæ, contra eum excipi non potest, quod & ipse ab aliis usuras extorserit, nec restituerit; quia agit nomine Ecclesiæ, cui suum delictum nocere non debet. Arg. *c. 1. de rest. spol.* ut nec excipi potest contra procuratorem nomine domini sui repetentem usuras, quod ipse procurator ab aliis usuras receperit. Abb. *l. c. n. 3.*

5. Resp. Quinto: Usurarius conventus super

usuris restituendis non potest appellare ad effugiendam restitutionem, si est notorius, (nimirum vel per propriam confessionem in iudicio, vel condemnatus per sententiam) *c. quam perniciosum. h. t.* idque non specialiter constitutum in odium usuræ, cum etiam nullus alius criminosus appellans à sententia condemnatoria sit audiendus, *c. cum sit. §. fin. de appell.* idque intelligendum, si appellatio sit manifestè frivolata; secus est, si subsit causa iusta appellandi, cum appellatio, uti & alia defensio sit juris naturalis.

Quæst. 371. Qualiter quis probandus sit usurarius manifestus?

1. Resp. Probari id potest primo ex evidentiâ facti, dum palam in conspectu populi multis videntibus, ita, ut nullâ tergiversatione celari possit, commissâ usura, quamvis, ut ea sit manifesta, non requiratur, ut quis plures actus usurarios exerceat, sed vel unus actus sufficiat, modò sit publicè gestus ad constituendum manifestum usurarium, ut docent Nav. *in man. c. 17. n. 280.* Mol. *l. c. d. 333. n. 2.* Azor. *p. 3. L. 5. c. 18.* apud Pirh. *h. t. n. 143.* contra Menoch. *de arb. cas. 237. n. 6.* & 16. requirentem ad hoc actuum frequentiam, ita, ut paratus quis sit, omnibus dare mutuum sub favore. Secundo probari potest per propriam confessionem in iudicio, vel etiam extra iudicium coram Notario, vel coram testibus, ita, ut ad plurimum notitiam perveniat. Gl. *in c. 2. h. t. in 6. v. manifesti.* Covar. *L. 3. resol. c. 3. n. 4.* Tertio per legitimos testes saltem duos, vel tres, testantes, se vidisse sæpius aliquem mutuo dantem sub usuris, quales sunt, qui nullum commodum, nec principaliter, nec in consequentiam ex mutuo sub usuris dato sperare possunt, Menoch. *l. c. à n. 22.* Quarto per famam & communem opinionem, modò testes deponant, quod audiverint apud omnes & majorem partem populi, & concurrant aliqua quoque adminicula, seu indicia; cum sola fama de usuris exactis & receptis non faciat usurarium manifestum; quia tamen contractus usurarii fraudulenter & occultè iniri solent, ita, ut difficulter probari possint, admittit etiam probationem per conjecturas, indicia & argumenta, saltem gravia, quæ plenam probationem faciant, Arg. *c. cum in diocesi.* docent Barb. *ibid. n. 3.* Masc. *de prob. vol. 3. concl. 1417. à n. 3.* Menoch. *l. c. n. 29.* qui posterior ad ipsum requirit, ut inducantur testes, qui de illis conjecturis & indicis deponant. Talia autem argumenta cum fama sufficientia ad convincendum & publicandum per Judicem usurarium manifestum aliqua refert Pirh. *n. 146. vers. Porro per argumenta.* de quibus, ubi constitit, potest & debet Judex contra illos ex officio procedere liber, id est, nullâ appellatione obstante, & pœnas à jure statutas infligere. Quinto probatur ex libris rationum, utpote qui licet non probent pro scribente, probant tamen contra eum. *L. 6. §. 7. C. de probat.* & quidem probatur ex illis usurarius manifestus, si ex hujusmodi rationibus actuum frequentia detegatur. Masc. *l. c. concl. 1418. n. 14.* Menoch. *l. c. n. 30.* possuntque, de quorum usuris agit, eorum hæredes, tam sui, quam extranei, compelli per censuram ecclesiasticam ad hujusmodi libros exhibendos. Gl. *in Extravag. univ. §. cæterum. h. t. v. ipsos.* Abb. *ibid. n. 16.* estque id ipsum, quod quis cogatur rationes privatas & instrumenta contra se edere; statutum specialiter in odium usurariorum, cum alias nemo teneatur producere probationes & instrumenta contra se. *L. qui accusare. C. de edendo. L. nimis. C. de testib.* Gl. *in*

Gl. in cit. §. *caterum. v. rationum.* Tholof. L. 3. de usur. c. 10. n. 15. si verò neget usurarius, se habere tales libros rationum, aut eos perdidisse, ejus assertioni etiam juratæ non creditur, nisi probet, se eos amisisse casu fortuito, v.g. incendio, hæredi tamen illius non usurario; aliàs fide digno id juratò afferenti, Gl. in cit. §. *caterum. v. compellendos.* Abb. *ibid.* n. 7. Possè etiam compelli illum per vim ad exhibendos dictos illos libros, ingrediendo domum, effringendo cistam, in qua includi putantur, tradit Pirh. h. t. n. 47. in fine. citatis Gl. in cit. §. *caterum. v. censura.* & Abb. *ibid.* n. 12.

Quæst. 372. Quænam sint pœna usurariorum?

I. Resp. Pœnæ hæ, quæ utroque jure variè statuantur, & pleræque solos usurarios contingunt, sunt ferè sequentes. Prima: quòd usurarii manifesti sint ipso jure infames, & quidem Laici, juxta L. *improbum. c. ex quib. caus. irrogat. infam. c. infames.* §. porro. 3. q. 7. Clerici juxta c. *inter dilectos. de excess. Prælat. & ibi Abb. n. 2.* inter tamen infamia ipso facto cessat, casu quo usurarius verè resipiscit, & restituit, ut Felin. in c. 1. de prob. n. 19. Salas de usuris. du. 47. n. 1. Reiffenst. n. 184. & quod hinc sequitur, sunt irregulares, & sacros Ordines recipere nequeunt, c. *maritum. dist. 33. c. seditiosarios. dist. 46. c. infames. 6. q. 1. Diaz. in præct. crim. can. c. 92. in addit. Lit. A. Covar. l. c. c. 3. n. 2.* Item tanquam infames arcentur ab omnibus honoribus & dignitatibus, & negotiis gerendis, quæ prohibentur infamibus, ut à postulando & patrocinio, L. 1. ff. de postuland. L. 3. ff. de testib. Tholof. l. c. c. 2. n. 3. Pirh. h. t. n. 148.

2. Secunda: quòd usurarius Clericus, si monitus non desistat exercere usuras, non tantum per sententiam Judicis ad certum tempus, & pro ejus arbitrio suspendendus, ut constat ex c. *præterea. h. t.* sed etiam ab officio & beneficio ecclesiastico omnino deponendus, c. 1. h. t. c. *si quis. dist. 47. c. 17. caus. 14. q. 4.* & ad illud recipiendum, aut ad aliud obtinendum inhabilis. c. *inter electos. de excess. Prælat. c. de Petro. dist. 47.* Fundantur hæ pœnæ suspensionis, depositionis in infamia, unde etiam cessare videntur, si usurarius verè resipiscit, & usuras restituit, vel saltem quòd ad beneficia obtenta, quòd minus talis respiciens ea amittat, dispensare potest Episcopus; cum illis ob infamiam, etiam juris, non sit privatus ipso facto, quamvis quòd ad inhabilitatem ad beneficia obtinenda requiri dispensationem Papæ sustineant. Gl. in cit. c. *inter dilectos. v. aleatorum.* Covar. l. c. n. 3. quod probabilius censet Pirh. h. t. n. 150. contra Gl. in cit. c. *præterea. v. suspendas.*

3. Tertia: quòd usurarius manifestus Laicus sit excommunicandus, quousque debite satisfecerit. c. *præterea. h. t.* èstque hodie talis usurarius ipso facto excommunicatus. c. 1. h. t. in 6. Tholof. cit. c. 3. n. 1. Pirh. n. 151. quamvis autem Gl. fin. in c. *præterea.* censet, prius infligendas esse pœnas contentas in c. *quia in omnibus.* Abb. tamen putat, quòd, cum inter pœnas plures latus in usurarios electio, quam imponere velit, detur Judici. c. *ult. §. fin. ut lite non contestata.* incipiendum esse à pœna excommunicationis, tum quia ea magis timetur, tum quia aliæ pœnæ, ut privatio sepulcræ, irritatio testamenti infliguntur post mortem, cogitque excommunicatio resipiscere, & pœnitere in vita.

4. Quarta: quòd non admittantur ad commu-

nionem altaris, id est, ad perceptionem Sacramentum Eucharistiæ, prout statuitur. c. *quia in omnibus. h. t.* juxta quod interpretantur Host. *ibid. v. ad communionem.* Sylv. v. *usura. 9. q. 4.* Mol. cit. d. 334. n. 3. Pirh. n. 152. quamvis textum cit. c. *quia in omnibus.* aliter exponat Abb. *ibid. n. 2.* ejusque glossator. Alex. de Nevo, nimirum quòd illis interdicitur communicatio altaris, id est, ut volunt, ingressus in Ecclesiam tempore, quo celebrantur divina officia, & dignè audientes missam percipiant communionem altaris, id est, Sacrificii, quod fit super altari, ut sic confusi respiciant, quam tamen expositionem nullo juris textu probari posse, ut ait de Lugo cit. d. 25. f. 11. §. 3. num. 243. Pirh. num. 153.

5. Quinta: quòd usurariorum oblationes non recipiantur ab Ecclesia. cit. c. *quia in omnibus.* tum quia eorum, qui pauperes opprimunt, dona recipienda sunt à Sacerdotibus. c. 2. dist. 90. & oblationes raptorum (quibus æquiparantur usurarii. c. 10. §. 2. seq. 14. q. 4.) non sunt recipiendæ ab Ecclesia. c. *miror. 17. q. 4. c. de viro. 12. q. 2.* tum quia oblationes dicuntur, quæcunque ex rebus propriis & licitis Ecclesiæ à fidelibus offeruntur, c. *causa. de V. S.* Potest tamen usurarius facere elemosynas, & hæ recipi ab eo possunt. Abb. in cit. c. *quia in omnibus. n. 6.* hanc dans disparitatis rationem, quòd elemosyna ordinariè & per se fiat secretò, oblationes verò publicè, & hinc has factas ab usurario rejici ab Ecclesia, non recipiendo videatur usuras approbare. Illud tamen etiam circa elemosynas ab usurario factas notat solas apud de Lugo l. c. n. 244. eas non ita longè ab eo recipiendas, ut fiat impotens ad restituendas usuras iis, quibus debentur.

6. Sexta: quòd decedentes in peccatum usuræ Christianâ priventur sepulcrâ. cit. c. *quia in omnibus. h. t.* quòdque is, qui eos sepeliverit, suspensus sit ipso facto ab officio sui executione, donec Episcopi arbitrio satisfecerit; quin & postmodum in Concilio Lugdunensi relato in Clem. 1. de sepultura ipso facto sit excommunicatus, qui usurarium manifestum scienter præsumpserit sepelire, nec sit absolvendus, nisi prius ad arbitrium Diœcesani competenter satisfecerit. Sed neque usurarium defunctum sepeliendum in loco sacro, etsi hæres illius velit restituere usuras, vel de iis restituendis caverit, sed requiri, ut usurarius adhuc vivus ipse mandaverit restitutionem, vel de iis restituendis caverit, ita, ut appareat eum pœnituisse, & in peccato usuræ non decessisse, tradit Abb. in c. 3. h. t. num. 4. cum Gl. in cit. Clem. 1. v. *manifestos.* quamvis ad ecclesiasticam sepulcrum obtinendam satis esse ab hæredibus præstati dictam cautionem post mortem usurarii, nisi tamen publicè constaret, hunc in peccato mortali impenitentem obiisse, asserat Covar. L. 3. resol. c. 3. n. 9. cum Gl. *marginali in cit. Clem. 1. v. manifestos Lit. A.* Ratio autem, cur ita puniantur usurariorum hæredes, etsi ipsi usurarii non sint, est, quia favere illis videntur, & sic esse criminis participes; quinmò statuitur per c. *quantum. h. t.* non esse adhuc usurarium notorium sepeliendum in loco sacro, etiam si in testamento, vel alia sua voluntate mandârit restitutionem usurarum, donec re ipsâ fiat restitutio ipsis damnificatis, vel eorum hæredibus, vel in defectum eorum loci ordinario (cujus nomine venit habens jurisdictionem episcopalem, vel quasi talem, item Capitulum sede vacante, & quilibet superior ordinarius) vel ejus Vicario, vel loci parochi, ubi testator habitat,